

Adviescollege adviseert over openbaarheid van beleidsadviezen inzake de nieuwe Pensioenwet

Investeer in een publiek toegankelijke website met informatie over de nieuwe Pensioenwet. En heroverweeg de openbaarheid van een advies van de Landsadvocaat en de samenvattingen ervan. Dit is kort samengevat het advies van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding (ACOI) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

Aanleiding voor het advies is een klacht van een journalist van Follow the Money over toegang tot informatie over de nieuwe Pensioenwet. Daarnaast adviseert het Adviescollege om de landelijke richtlijn over advocatenadviezen aan te passen. Dit staat in een brief aan de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken, omdat hij verantwoordelijk is voor deze richtlijn.

Bescherming procespositie van de staat

De journalist had in januari 2025 via een Woo-verzoek informatie opgevraagd over de adviezen die een rol hebben gespeeld bij de besluitvorming over het nieuwe pensioenstelsel. De klacht ontstond nadat het ministerie meer dan 400 dagen nodig had om het verzoek af te handelen, maar vervolgens geen nieuwe documenten openbaar maakte.

De bemiddelingsgesprekken tussen SZW en de journalist hebben uiteindelijk niet geleid tot overeenstemming. Dit kwam doordat er een verschil van inzicht bleef bestaan over de toepassing van de i-grond en het beschermen van de (toekomstige) procespositie van de staat. Het ACOI heeft na het beëindigen van de bemiddeling de samenvattingen van het advies van de Landsadvocaat uit 2020

ingezien om zelf de beoordeling te kunnen analyseren en hierover advies uitgebracht.

Advies ACOI

Het ACOI adviseert om allereerst de reeds openbare informatie over het nieuwe Pensioenstelsel beter vindbaar en doorzoekbaar te maken op een voor het publiek toegankelijke website. Daarnaast is het Adviescollege van mening dat het ministerie van SZW de advocatenadviezen van vóór 1 juli 2021 niet zonder een inhoudelijke beoordeling in zijn geheel kan weigeren. Wel geeft de Woo aan SZW de ruimte om het belang van het beschermen van de procespositie van de Staat zwaarder te laten wegen dan het belang van openbaarheid. Het ACOI benadrukt daarbij wel dat de wet tegelijkertijd ook ruimte laat om deze belangenafweging in het voordeel van de openbaarheid uit te laten vallen.

Belangrijke rol journalisten

Het ACOI spreekt zich in het advies ook uit over de belangrijke rol die journalisten spelen in onze samenleving. Niet alleen zijn zij de waakhond van de democratie, ook treden zij op als intermediair voor al die mensen die onze maatschappij rijk is. Omdat een onderwerp als pensioenwetgeving erg ingewikkeld is, is het lastig om mensen erbij te betrekken. Tegelijkertijd is het een ontzettend belangrijk onderwerp, waar bijna iedereen mee te maken krijgt. Maar hoe controleer je als kiezer de overheid op een onderwerp dat je zelf nauwelijks kunt begrijpen? Zowel de journalistiek als de wijze waarop de overheid informatie vindbaar maakt, spelen daarin een cruciale rol.

Een kans om te informeren

Met dit in het achterhoofd, biedt een Woo-verzoek de overheid een mooie kans om de samenleving te informeren. Ook al zijn de daaropvolgende berichten misschien kritisch, of anders dan je ze zelf zou hebben opgesteld, ze helpen bij

het informeren van de bevolking. Ze jagen het publieke debat erover aan en vormen een essentieel onderdeel van de democratische controle.

Denk in kansen in plaats van in risico's

Dit alles vraagt echter wel wat van de mensen die werken bij de overheid, met name van de ambtelijke top en de bewindspersonen. Zo ziet het Adviescollege in het algemeen dat wanneer er een risicotaxatie plaatsvindt bij een belangenafweging, men eerder neigt te denken in risico's van openbaarheid dan kansen die het biedt. Dat is zonde. De wetgeving en jurisprudentie laten immers voldoende ruimte om te handelen in de geest van de Woo. Daarom zegt het Adviescollege: benut die ruimte optimaal. Waar het ook maar enigszins mogelijk is, benut het in het voordeel van de openbaarheid.

Het Adviescollege geeft het volgende advies naar aanleiding van de bemiddeling:

1. Maak de reeds openbare informatie over dit dossier beter vindbaar en doorzoekbaar door deze op overzichtelijke wijze bij elkaar en in onderlinge samenhang te presenteren op een publiek toegankelijke website.
2. Heroverweeg de beoordeling van het advies van de Landsadvocaat uit 2020 en de samenvattingen ervan.

Daarnaast adviseert het Adviescollege de minister van BZK in een afzonderlijke aanbiedingsbrief om de interdepartementale lijn rond advocaatadviezen aan te passen.

Downloads en links

Link naar het advies (PDF, 512 kB)

Advies na bemiddeling Follow the Money en het ministerie van SZW inzake Woonverzoek Pensioenwet

Afschrift bemiddelingsadvies aan SZW incl. eigen adviespunt voor BZK (PDF, 321 kB)

Inzake interdepartementale lijn rond advocatenadviezen

Nieuws